

Szelíd volt-e Jézus és szelídséget hirdetett-e?

Jézust szelídnek tartjuk. Ilyennek mutatja a házasságtörő asszonynak az esete. Meg akarják kövezni, de Jézus megmentette ettől. A keresztfán kéri az Atyát, bocsásson meg ellenségeinek, mert azok nem tudják, hogy mit cselekszenek; és más hasonló. Jézus ki is jelenti magáról: Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű (Mt 11,29).

Az evangéliumok olvasása közben azonban olyan helyzetekkel is találkozunk, amikor Jézus bántó, sértő. Pl. Péterre ráripakodik: Takarodj tőlem sátán, terhemre vagy!

Joggal vetődik fel a kérdés: valóban szelíd volt-e Jézus, s nekünk is szelídnek kell-e lennünk?

Nézzük meg először, kit nevezünk szelídnek?

A Magyar Értelmező Kéziszótár szerint szelíd az az ember, akiben nincs semmi erőszakosság, vadság, durvaság.

A szelídség szempontjából figyelem, vizsgálom Jézus viselkedését. Az evangéliumokból kigyűjtöttem az idevonatkozó eseteket csoportosítva ezeket aszerint, hogy mivel, ill. kikkel szemben „nem szelíd” Jézus. Megvizsgálom azt is, hogy mi által kerül szembe a szelídséggel. Az esetek megvizsgálása után, kísérletet teszünk a feltett kérdés megválaszolására.

Az idevonatkozó helyeket a következő csoportokba soroltuk:

1. Tanítványaitól elvárt magatartás és Jézus viselkedése velük szemben,
2. magatartása Izraelen kívüliekkel,
3. viselkedése Anyjával,
4. a zsidó néppel szembeni bántások,
5. farizeusokkal szembeni bántások,
6. erőalkalmazás.

1.1 A tanítványaitól elvárt magatartás

1.1.1 Jézus egy tanítványt felszólított: „kövess engem”. „Uram – felelte az –, engedd meg, hadd temessem el előbb atyámat. Hagyd a holtakra, hadd temessék el halottaikat. – mondta neki” (Lk 9,59).

Nem szelíd magatartás az, hogy nem engedi a tanítványnak, hogy eltemesse az apját. Türelmetlen és rámenős kívánság, hogy még az apja eltemetésével se törődjön.

1.1.2 Egy másik alkalommal kijelenti Jézus, hogy nem lehet a tanítványa az, aki nem gyűlöli apját, anyját, feleségét, gyermekeit, sőt önmagát is (Lk 14, 25).

A gyűlölet heves ellenszenvet, ellenséges indulatot jelent. Szelíd ember nem kívánhat ilyet!

1.1.3 Jézus követése ellenkezést vált ki a családtagok között, megosztja a családot. Azt mondja Jézus: „Nem békét jöttem hozni a földre, hanem kardot. Azért jöttem, hogy szembeállítsam az embert apjával, a leányt anyjával, a menyét anyósával. Az embernek tulajdon családja lesz az ellensége.” (Mt 10,34-36).

Szelíd magatartás-e az, hogy a családtagokat szembeállítja egymással? Ellenkezőleg. A szelíd ember a család összetartására és nem megosztására törekszik.

1.2 A tanítványaival szemben sem volt minden esetben szelíd

1.2.1 Az emmauszi tanítványok nem ismerték fel Jézust az úton, elmondták neki a jeruzsálemi eseményeket. Erre így szólt: „Tudatlanok, milyen nehezen hiszitek mindazt, amit a próféták jövendöltek!” (Lk 24,25)

1.2.2 Amikor a tanítványok nem tudták meggyógyítani a holdkóros fiút, Jézus így szólt: „Hitetlen és romlott nemzedék! Meddig kell még veletek maradnom? Meddig tűrjelek titeket?” (Mt 17,17).

Ingerült, mérges kifakadásban beszélnek így. A tanítványok még nem jutottak oda, hogy ilyen emberből is kiűzzék az ördögöt. Türelmetlenségében erős kifejezést használ velük szemben Jézus.

1.2.3 Legélesebb volt azonban akkor, amikor szenvedését megjövendölve arról beszélt tanítványainak, hogy végül megölik, de harmadnapra feltámad. Péter tiltakozott: „Ments Isten Uram! Ilyesmi nem történhetik meg veled.” Erre tapintatosan félrevonta ugyan Pétert, de azután nagyon gorombán leteremtette: „Takarodj előlem sátán! Terhemre vagy, mert emberi nyelven és nem Isten tervei szerint gondolkodol” (Mt 16,21).

Bár kijelentette Jézus a tanítványok előtt, hogy Péterre építi az egyházat, mégis élesen elítéli, megbántja, goromba vele, lesátánozza, elzavarja, hogy takarodjon előre, mert terhére van.

A felsorolt esetekből látszik, hogy tanítványaival szemben rámenős, ingerült, türelmetlen is volt, ekkor bizony bántó, sértő kifejezéseket is használt.

1.2.4 A csodálatos kenyérszaporítás után mindjárt kényszeríti Jézus tanítványait, hogy szálljanak hajóba és menjenek előre a túlsó partra, míg ő elbocsátja a sokaságot (Mt 14,21).

A kényszerítés módjáról nem tudunk részleteket. Jánosnál találjuk meg a kényszerítés okát: Jézus észrevette, hogy megindulnak feléje, hogy erőszakkal királlyá tegyék (Jn 6,14). Érthető így a dolog, azonban az igénybevett eszköz, mármint a kényszerítés mégiscsak rámenős, erőszakos viselkedés, távol van a szelidségtől.

2. Jézus magatartása Izraelen kívüliekkel

Éles hangot használ a kánaáni pogány asszonnyal szemben is, amikor az utána kiáltozott: „Könyörülj rajtam Uram, Dávid fia! Leányomat kegyetlenül gyötri az ördög.” De Ő szóra sem méltatta. Tanítványainak ezt mondta: „küldetésem csak Izrael házának elveszett juhaihoz szól”. Az asszony odament és e szavakkal borult le előtte: „Uram, segíts rajtam!” Ő visszautasította: „Nem helyes ha elveszik a gyerekek kenyerét és kutyáknak dobják” (Mt 15,22)

A szelidségre jellemző engedékeny, barátságos viselkedéssel ellenkezik, hogy szóra sem méltatja a tőle könyörületet kérőt, majd kutyákhoz hasonlítja a pogányt asszonyt.

3. Viselkedése Anyjával

3.1 Amikor Jézus 12 éves lett, felmentek Jeruzsálembe ünnepi szokás szerint. „Az ünnepnapok elmúltával hazafelé indultak. A gyerek Jézus azonban Jeruzsálemben maradt, anélkül, hogy szülei észrevették volna. Azt gondolták, hogy az útítársaságban van. Már egy napi járásra voltak, amikor keresni kezdték a rokonok és ismerősök között. Mivel nem találták, visszatértek Jeruzsálembe, és ott keresték. Három nap múlva ráakadtak a templomban. Ott ült a tanítók között, hallgatta és kérdezte őket. Anyja így szólt hozzá: »Fiam, miért tetted ezt velünk? Látod, atyád és én bánkódva kerestünk.« »Miért kerestetek? – kérdezte. Nem tudtátok, hogy Atyám házában kell lennem?« De ők nem értették, hogy mit akar ezzel mondani.” (Lk 2,42-50)

Jézus szomorúságot, bánatot okozott Anyjának. Képzeljük el csak, ha 12 éves gyerekünk ilyen tesz. Három nap után találjuk meg, és azután még ő kérdezi: miért kerestetek és ezután kioktat. Ha előre megmondja Jézus, hogy templomban akar maradni, akkor a szomorúságot, bánatot, keresést megelőzte volna. A gyermek Jézus elvárja Anyjától azt a felismerést, hogy Neki Atyja házában kell lennie.

3.2 A kánai menyegzőn Mária segítséget remél Fiától, amikor megjegyezte: „Nincs borunk.” Jézus hozzáfordult: „Mi közöm nekem te hozzád oh asszony? Nem jött még el az én óráim.” (Jn 2,3 Károli fordítás; görögben: mi neked és nekem asszony).

Azt várnám a szelíd Jézustól: Igen Anyám, de még várjunk. Helyette ez a visszautasító, ingerült hang nem szelíd megnyilvánulás.

3.3 Egy alkalommal, mikor a néphez szólt, valaki figyelmeztette: „Anyád és testvéreid kint állnak és beszélni akarnak veled.” Jézus megkérdezte a hozzászólótól: „Ki az én anyám és testvéreim?” Kitérte karját tanítványai felé azzal: „Ezek az én anyám és testvéreim! Aki teljesíti Mennyei Atyám akaratát, az mind testvérem és anyám” (Mt 12,47). Nem tűnik ki a szövegből, hogy végül is beszélt-e anyjával, vagy ők dolga végezetlenül elmentek.

Jézusnak ebből a kijelentéséből: „Ezek az én anyám és testvéreim!” az következik, hogy azok akik kint várják nem lennének az anyja és testvérei. Mintha megtagadná őket. Nem akar velük beszélni? Nem ilyen válasz tartanék helyesnek, hanem ilyenfélét: Várjatok, rövidesen befejezem, aztán megyek.

A felsorolt esetekben Jézus viselkedése Anyjával nem kedves, nem gyöngéd. Messiási működése idején lazítja Anyjával és családjával való kapcsolatát.

4. A zsidó néppel szembeni bántások

4.1 Tanítás közben ilyenek mondott a zsidó népnek:

- gonosz és hűtlen nemzedék (Mt 12,3),
- hűtlen és bűnös nemzedék (Mt 8,9),
- nincs meg bennetek az Isten szeretete (Jn 5,42),
- nem tartja meg egyiktek sem a törvényt (Jn 7,19),
- a ti atyátok az ördög és a kedvére igyekeztek lenni (Jn 8,43),

- ha azt mondanám, hogy nem ismerem Atyámat, hozzátok hasonló hazug lennék (Jn 8,55).

Büntetést is ígér nekik, márpedig a szelíd magatartással ez nem fér össze.

4.2 Amikor tanítványait szétküldi, azt mondja nekik: „ha valaki nem fogad be titeket és szavatokra nem hallgat, úgy Szodoma és Gomorra földjének tűrhetőbb sorsa lesz az ítélet napján, mint annak a városnak” (Mt 10,14).

Túlzásnak tűnik, hogy az első apostoli hirdetés el nem fogadására már egy egész városnak kollektív büntetést ígér.

4.3 De más alkalommal, más városoknak is ígér hasonlókat. „Jaj neked Korozain, jaj neked Betsaida!... Te meg Kafarnaum! Vajon az égig emelkedel? A pokolba süllyedsz... Szodoma földjének tűrhetőbb sorsa lesz az ítélet napján, mint neked” (Mt 11,21).

4.4 Idetartozik még a fügefa megátkozása is. Arról van szó, hogy Jézus meglátott egy zöldellő fügefát, odament hozzá, de csak leveleket talált rajta. „Ekkor így szólt: senki ne egyék rólad gyümölcsöt soha többé.” A fügefa elszáradt (Mk 11,13).

Márk megjegyzi, hogy nem volt fügeérés ideje és Jézus mégis keresett gyümölcsöt a fán. Miért büntette ezért a fát? Ha a zsidó népet jelenti, mely nem képes gyümölcsöt teremni, ekkor e jelképben mintegy megátkozta az egész zsidó népet.

5. Bántások az írástudók és farizeusokkal szemben

5.1 Jézus megannyi átkozásai, kijelentései a legélesebbek a farizeusokkal szemben. Legtöbbször képmutatóknak nevezi őket, s ez még enyhe kifejezés a velük szemben használt sokkal súlyosabbakhoz viszonyítva. Így szól róluk:

- kígyók, viperák fajzata (Mt 12,34),
- gonoszok vagytok (Mt 12,34),
- vak vezetők (Mt 23,24),
- esztelenek és vakok (Mt 23,6),
- bezárják a mennyek országát az emberek előtt (Mt 23,13),
- nagyokat imádkozva fölélük az özvegyek házeit (Mt 23,14),
- kívülről igazaknak látszanak az emberek szemében, de belül tele vannak képmutatással és gonosszággal (Mt 23,28),
- prófétagyilkosok fiai vagytok és megvalljátok, hogy egyetértetek atyáitok tetteivel (Mt 23,31).

Ha ezeket a kifejezéseket: esztelenek, kígyók, viperák fajzata, kívül igazaknak látszanak, de belül tele vannak képmutatással és gonosszággal, stb. összevetjük azzal a korábbi kijelentésével, mely szerint, aki felebarátját butának mondja, állítsák a nagytanács elé, aki pedig istentelennek mondja, jusson a gyehenna tüzére; az ellentét éles (Mt 5,22). S ezeket a szavakat nem csendben mondják, hanem élesen, indulatosan. A tény megállapításán túlmenve ezek a kijelentések nem csak helytelenítenek, hanem már az illető önértékét is sértik. Nyilvánvalóan nem szelíd kifejezések.

5.2 Jézus amikor tanítványait védelmébe veszi a farizeusokkal szemben, akkor mindjárt támadólag lép fel. Egy alkalommal Jézust megkérdezték: „Miért térnek el tanítványaid az Ősök hagyományaitól? Étkezés előtt ugyanis nem mosnak kezet. Ő megfelelt nekik: Hát ti miért hájjátok át Isten parancsát hagyományok miatt?” (Mt 15,2-3). „Aki atyjához, anyjához így szól: legyen Istennek szánt ajándék az, amivel téged kellene segítenem, – annak nem kell atyját és anyját tisztelnie. Ezzel hagyományok kedvéért kijátszátok Isten parancsát. Képmutatók! Végül odamentek hozzá tanítványai és megjegyezték: tudod, hogy a farizeusok e beszéd hallatára megbotránkoztak?” (Mt 15,2-12).

A támadás nem fér össze a szelíd természettel.

5.3 Az írástudókat lejáratja, amikor az egész nép hallatára így szól tanítványaihoz: „Óvakodjatok az írástudóktól, akik szívesen járnak hosszú köntösben, és szeretik, ha nyilvános tereken köszöntik őket. Szívesen fogadják el az első székeket a zsinagógákban és a főhelyeket a lakomákon. Föleszik az özvegyek házáat és színleg nagyokat imádkoznak. Ezért súlyosabb ítélet vár rájuk” (Mt 23).

Ezek a kijelentések a nép előtt támadták, lejáratták a farizeusokat, írástudókat. A súlyos ítélet említése a végén már fenyegetés.

5.4 De nemcsak a nép hallatára nyíltan szidalmazott, hanem amikor vendégségben volt az egyiknél, akkor is támadta őket, amit szóvá is tettek. Lukács írja (11,37): „Egy farizeus meghívta, hogy étkezzék nála. Mikor a farizeus látta, hogy étkezés előtt nem mosott kezet megütközött. Az Úr azonban így szólt hozzá: Ti farizeusok tisztán tartjátok ugyan a pohár és a tál külsejét, de belül teli vagytok rablással és gonoszsággal. Esztelenek!... Jaj nektek farizeusok!... elhanyagoljátok az igazságosságot és az Isten szeretetét... Erre egy törvénytudó méltatlankodni kezdett: Mester, ha ilyeneket mondasz, minket is gyalázol. De ő belelendülve a szidásba így válaszolt: Jaj nektek is törvénytudók! Elviselhetetlen nehéz terhet rótok az emberekre, de magatok egy ujjal sem érintitek terhet. Jaj nektek, mert síremlékeket emeltek a prófétáknak, noha atyáitok megölték őket. Eláruljátok, hogy helyeslitek atyáitok tetteit, stb. Amikor abbahagyta, az írástudók és farizeusok nagyon fölháborodtak.

Jézus nem mosdott meg étkezés előtt, s ez a farizeus házigazdával szemben nem volt udvarias magatartás, sőt, feszültséget, megütközést keltett. Nem volt tekintettel a házigazdára, vendégként bántotta, szidta, sértegette, támadta őket. Ezt az egyik szóvá is tette. Jézus azonban belelendült, indulatosan folytatta a gorombaságig. Ez a viselkedés messze van a szelíd magatartástól, amely engedékeny, barátságos, nem támadó.

A végeredmény nem volt sikeres, mert a támadás, a szidás, sértegetés nagy felháborodást váltott ki. Nem készítette gondolkodásra őket, hanem a kézmosás elhagyását követő bántó, sértő szavaival egyöntetűen felháborodást váltott ki.

5.5 Az írástudók, farizeusok megbüntetését ígéri. Ezeket mondja nekik: „Jaj nektek! Súlyosabb ítélet vár rátok. Hogyan is kerülnétek el a kárhóztató ítéletet? Rátok száll minden kiontott igaz vér” (Mt 23,33).

Nyilvánvaló, hogy a szelíd ember nem akar büntetni, nem fenyeget büntetéssel.

6. Erőalkalmazás

6.1 Lényeges kérdés, hogy erőalkalmazásnak lehet-e tekinteni az árusok kiűzését a templomból (Jn 2,14; Mt 21,12).

Ezt a témát részletesen és meggyőzően tárgyalja a KIO 61. o. pontja. Tulajdonképpen tisztázza a helyzetet még abban az esetben is, ha az árusokra ütött volna.

Csak egy kiegészítést tehetnénk még hozzá. Jézus feltehetően az ostorral az állatokra ütött. Az ökrök, juhok az ütésre aztán megindultak és útjukban mindent felforgattak. Az árusok pedig iparkodtak megfékezni állataikat, összeszedni a felforgatott holmijukat és nem támadtak a felháborodott Jézusra.

Nyilván nem szelíd magatartás volt ez. Nem a papoknak szólt, hogy miért tűrik el. Nem kérte fel az árusokat, hogy szíveskedjenek más helyen árusítani, hanem egymaga, tanítványa segítségével kiűzte a templomból őket.

6.2 Lukács említ egy esetet, amikor szóba kerül Jézus ajkán a kard. Ekkor tanítványait felkészíti arra, hogy nem lesz már sokáig köztük. Korábban, amikor elküldte őket tanítani, nem szenvedtek semmiben. „Most azonban, akinek erszénye van, vigye magával, ugyanúgy tarisznyáját is. Akinek nincs, adja el köntösét és vegyen kardot.” A tanítványok nem értették. „Uram, kiáltották, nézd, itt van két kard. Ő csak ennyit mondott: Elég” (Lk 22,36). Ezt a szót nem helyeslő értelemben mondta.

Jézus elfogatásával megszűnik gondoskodni az apostolokról. Ezentúl maguk törődnek majd megélhetésükről és életük védelméről is. Igen, de karddal?

6.3 Jézus elfogásánál, amikor a tanítványok látták, hogy mi készül, egyikük máris lesújtott a főpap szolgájára és levágta jobb fülét. Hagyjátok abba! (Lk 22,48) – Szólt rájuk Jézus. Azután megérintette a fülét és meggyógyította. Miért engedte Jézus, hogy tanítványai kardot vigyenek magukkal? Gondolhatta, hogy használni akarják.

Ezzel végére értünk a kérdésfeltevés szempontjából jelentős eseteknek. Igyekeztem ezeket nem kicsinyíteni, hanem tárgyilagosan nézni. Azzal nem lehet elintézni ezt a kérdést, hogy Jézus tehetett mindent, mert Isten. Kijelentette egyszer: „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű.” Ebben felszólít, hogy tanuljunk tőle, vegyük példaképünknek. Mi annak vesszük és igyekszünk Őt követni.

Az evangéliumokból csak azokat az eseteket vizsgáltuk, ahol Jézus viselkedése az általa mondott szelidséggel került szembe. Az összes kijelentéseiből, tetteiből csak ezeket néztük, kihagytuk a nyilvánvalóan szelíd megnyilvánulásainak tömegét. Felvetődik a kérdés: lehet-e valaki minden cselekedetében, minden esetben szelíd? Lehetségesnek tartom. Az ilyen „szelíd” ember a nehézségek alkalmával elmondja véleményét udvariasan barátságosan, finoman.

(G. A. – KARAJ)